Reactie op zienswijze ATM tegen de Nota bodembeheer, ingediend bij diverse gemeenten in de regio Midden- en West-Brabant

OMWB, 18-05-2022

Algemeen

In maart en april 2022 zijn pro-forma zienswijzen van ATM afvalverwerker uit Moerdijk op de nieuwe regionale Nota bodembeheer binnengekomen bij diverse gemeenten in de regio Midden- en West-Brabant. ATM heeft in april de aanvullende zienswijze aan een groot aantal gemeenten gestuurd, deels buiten de termijn. De zienswijze richt zich met name op hoofdstuk 11 (betreffende Thermisch Gereinigde Grond, TGG) uit de regionale Nota Bodembeheer die inmiddels bij de meeste gemeenten in het OMWB-gebied in procedure is gebracht. ATM geeft kortweg in de zienswijze aan dat:

1. De beleidsregels niet overeenkomstig zijn met de wet. De eisen dat toepassing alleen is toegestaan is in een grootschalige bodemtoepassing (GBT) en in sommige gemeenten zelfs helemaal niet is toegestaan, gaan verder dan de regelgeving;
2. Het is niet mogelijk dat de gemeente vooraf toestemming verleent bij melding van toepassing TGG. De gemeente kan uitsluitend aanvullende informatie vorderen en achteraf handhavend optreden;
3. De beleidsregels zijn onvoldoende onderbouwd, met name waar het gaat om een algemeen verbod;
4. Het is onduidelijk op basis van welke bevoegdheid en welke zorgplicht de beleidsregels gelden.

Naar aanleiding van de bovenstaande zienswijzen heeft de OMWB om advies gevraag bij de kennispartners bij Rijkswaterstaat Leefomgeving/Bodem+ (Marcel Cassee en Michiel Gadella). Zij hebben het volgende aangegeven:

1. Zij zijn het eens dat de huidige regelgeving (Besluit bodemkwaliteit, Bbk) onvoldoende basis geeft om de toepassing van TGG voor te behouden aan GBT's of zelfs te verbieden. Het Bbk biedt hiervoor namelijk geen grondslag. Bovendien ontbreekt de motivatie of is deze onvoldoende;
2. Het is niet mogelijk om door middel van beleidsregels toepassingen te verbieden of hier voorwaarden aan te stellen. Beleidsregels zijn niet dwingend voor de initiatiefnemer, maar richten zich tot een bestuursorgaan. Gemeentes kunnen in beleidsregels hoogstens aangeven onder welke omstandigheden het bevoegd gezag een toepassing wel/niet in strijd vindt met de zorgplicht;
3. Terecht dat de regio kritisch is op de toepassing van TGG. Ook terecht dat wordt verwezen naar het rapport van het RIVM als onderbouwing van de zorgplicht.

Rijkswaterstaat Leefomgeving/Bodem+ draagt de volgende opties voor:

- In de Nota kan worden aangegeven onder welke omstandigheden het bestuursorgaan vindt dat in overeenstemming met de zorgplicht gehandeld wordt. De gemeente kan beleidsregels vaststellen die haar zelf bindt, waarin ze aangeeft hoe ze omgaat met de zorgplicht en TGG in verschillende situaties. Onder omstandigheden kan van de initiatiefnemer een plan van aanpak worden gevraagd;
- Het Bbk geeft ruimte om lokale maximale waarden (LMW) te stellen op stofniveau, zonder aanziens van het type materiaal (het is dus niet mogelijk TGG geheel uit te sluiten). De gemeenten hebben de mogelijkheid om LMW vast te stellen en daarin te differentiëren tussen grond/baggerspecie van buiten en binnen de gemeente. Voor een GBT kan de gemeente geen gebiedsspecifiek beleid maken, behalve voor de afdeklaag.

Op basis van bovengenoemde kennis heeft de OMWB hoofdstuk 11 van de Nota bodembeheer aangepast: de beleidsregel is op een andere manier geformuleerd waarbij de nadruk ligt op de onderbouwing waarom de gemeenten de huidige bewijsmiddelen van het Rijk (Bbk) niet als voldoende beschouwen. Op basis van de zorgplicht (artikel 13 Wbb en artikel 7 Bbk) heeft de gemeente de mogelijkheid om de kwaliteit van haar grondgebied verder te beschermen dan de algemene regels. De gemeente stelt in de beleidsregel dat er in beginsel conform de zorgplicht wordt gehandeld indien aan een bepaalde set toepassingseisen wordt voldaan.

Reactie zienswijze

Hieronder wordt per onderdeel/opmerking een reactie gegeven op de zienswijze van ATM. Hierbij wordt de volgorde uit de brief van ATM aangehouden.

2.1: Tekst H11 aangepast. De eis dat toepassing van TGG alleen is toegestaan in een grootschalige bodemtoepassing (GBT) en in sommige gemeenten helemaal niet is toegestaan is beperkt tot gemeente-eigen werken. Dit is een privaatrechtelijke aangelegenheid. Daarom~~bij~~ legt de gemeente dit bij deze gemeente-eigen werken aanvullend contractueel vast.

2.2: Tekst H11 aangepast. De gemeente heeft daarbij altijd de mogelijkheid om handhavend op te treden ~~Een toepassing kan alleen worden geweigerd~~ als aantoonbaar niet aan de zorgplicht wordt voldaan. Daarbij zijn maatregelen bij toepassing van TGG opgesomd – waaronder een plan van aanpak - waarbij, als ze in acht worden genomen, de gemeente, of de daartoe aangewezen instantie, veronderstelt dat in beginsel in overeenstemming met de zorgplicht bodem (art. 13 Wbb) en de zorgplicht oppervlaktewater (art. 7 Bbk) wordt gehandeld.

2.3:

a) Tekst H11 aangepast. Zie onze reactie onder 2.1.

b) Tekst H11 aangepast. Zie onze reactie onder 2.2.

c) Tekst H11 aangepast. Zie onze reactie onder 2.1.

3.2 en 3.3: Tekst H11 aangepast. Zie onze reactie onder 2.1.

3.4: Tekst H11 is verduidelijkt op het punt van motivatie/onderbouwing. De maatregelen zijn nodig nu in de Kamerbrief en het rapport van het RIVM (Kamerbrief 4-11-2021 (IenW/BSK-2021/287238) en Rapport RIVM (2021): Toepassing van thermisch gereinigde grond. Een evaluatie en opties voor een toepassingskader) wordt aangegeven dat het bestaande normeringskader voor TGG niet voldoet en ook dat aanpassingen in het toepassingskader en kwaliteitsverbetering van het product noodzakelijk zijn. Hiermee valt de toepassing van TGG onder de zorgplicht. Hoofdstuk 11 geeft hier invulling aan.

3.5: Wij zien geen reden om onderscheid te maken tussen TGG die in het verleden is geproduceerd en TGG die op dit moment wordt geproduceerd. Dit baseren wij op informatie van de OMWB over de van ATM ontvangen partijkeuringen van deze nieuwe TGG (geproduceerd zand ook wel FORZ®Sand-T genaamd). Bij deze partijkeuringen is de onderzoeksopzet en het uitgebreidere stoffenpakket gehanteerd uit de ‘Algemene onderzoeksrichtlijn thermisch gereinigde grond in het kader van de zorgplicht’ die is opgesteld door de DCMR milieudienst Rijnmond. Het verplicht bepalen van de maximale emissie zoals vermeld in de Kamerbrief van 4-11-2021 maakt onderdeel uit van deze richtlijn. Uit de keuringen blijkt dat het aangepaste productieproces over het algemeen een betere milieuhygiënische kwaliteit TGG laat zien. Maar tevens blijkt dat de maximale emissiewaarden voor

in ieder geval antimoon en molybdeen in de meeste partijen niet voldoen aan de DCMR-richtlijn. Hiermee valt ook toepassing van deze nieuwe productie onder de zorgplicht.

4.2: Tekst H11 is aangepast, zie ook onze reactie onder 2.2. Beleidsregels richten zich inderdaad tot een bestuursorgaan. Verduidelijkt is onder welke omstandigheden het bevoegd gezag een toepassing wel/niet in strijd vindt met de zorgplicht.

4.3: Zie onze reactie onder 4.2.

4.4: Tekst H11 is verduidelijkt. Naast de RIVM-richtlijn wordt verwezen naar de Kamerbrief van 4-11-2021 (IenW/BSK-2021/287238) waarin het verplicht bepalen van de maximale emissie staat vermeld en naar de 'Algemene onderzoeksrichtlijn thermisch gereinigde grond in het kader van de zorgplicht' die is opgesteld door de DCMR milieudienst Rijnmond.

4.5: Tekst H11 is verduidelijkt. Verwezen wordt naar de zorgplicht bodem (art. 13 Wbb) en de zorgplicht oppervlaktewater (art. 7 Bbk). Wat betreft de richtlijnen van het RIVM zie onze reactie onder 4.4.

5.1: Tekst H11 aangepast. Zie onze reactie onder 2.1.